Intervju sa visokim predstavnikom Valentinom Inzkom

FENA: Što očekujete od novog Vijeća ministara?

Valentin Inzko: Održao sam sastanak sa gospodinom Bevandom početkom tjedna i imam dojam da postoji novi osjećaj za zadane ciljeve, novi optimizam i nada. Međunarodna zajednica očekuje da novo Vijeće ministara odmah počne raditi na usvajanju globalnog fiskalnog okvira za period 2012.-2014. i državnog proračuna za 2012. godinu, koji bi obuhvatio troškove potrebne za izvršavanje obveza i puno funkcioniranje institucija BiH, te ispunjavanje međunarodnih obveza BiH. Ovo se naravno mora uraditi uz puno poštivanje Ustava i važećeg zakonskog okvira.

Prioritetan zadatak Vijeća ministara i drugih razina vlasti mora biti i poduzimanje hitnih mjera kako bi se unaprijedio ekonomski napredak, stimuliralo zapošljavanje i kako bi se Bosna i Hercegovina približila EU i NATO. Razne razine vlasti moraju blisko surađivati kako bi ostvarili taj cilj. Također želim podsjetiti državne institucije, kao i vlasti i zakonodavne organe na drugim razinama u zemlji, na obvezu da poštuju i provode Mirovni sporazum.

FENA: Kako gledati na način na koji je usvojen državni proračun za 2011. godinu?

Valentin Inzko: Prije svega, žao mi je što je proračun za 2011. godinu stupio na snagu tek 14. veljače 2012., a trebao je biti usvojen do 31. prosinca 2010. godine. Kao posljedica ovog zakašnjelog djelovanja, državne institucije su bile na privremenom financiranju cijelu 2011. godinu, uz zabrinjavajući stupanj nesigurnosti u svezi s njihovim financiranjem i servisiranjem vanjskog duga BiH u prvim

mjesecima 2012. godine.

Povrh svega, prilikom usvajanja proračuna za 2011. godinu, nije u potpunosti ispoštovana procedura predviđena Ustavom BiH. Parlamentarna skupština, koja ima ustavnu obvezu usvojiti proračun na prijedlog Predsjedništva, nije glasovala o prijedlogu Predsjedništva od 14. veljače.

Očekujem da odgovorne institucije i političke stranke spriječe ponavljanje ovih problema i da osiguraju da Ustav i vladavina prava budu u potpunosti ispoštovani. Ohrabren sam uvjeravanjima koja sam dobio od gospodina Bevande u svezi sa ovim pitanjem, kao i njegovom opredijeljenošću da što prije bude usvojen proračun za 2012. godinu.

FENA: Kako komentirate stalna osporavanja Daytonskog mirovnog sporazuma i suvereniteta Bosne i Hercegovine?

Valentin Inzko: Duboko me brinu pokušaji podrivanja i osporavanja ključnih državnih institucija u zemlji, a posebice onih čija je obveza baviti se najsloženijim i najflagrantnijim slučajevima, ratnim zločinima i organiziranim kriminalom. Korištenje tih institucija u svrhu postizanja političkih ili osobnih ciljeva je neprihvatljivo.

Ako je BiH ozbiljna kada kaže da se želi boriti protiv organiziranog kriminala, a ratne zločince izvede pred lice pravde, onda se te institucije moraju ojačati. Podrivanje tih institucija je pogrešan pristup. Bosna i Hercegovina i njezini entiteti napravit će odlučan zaokret kada politički lideri shvate da će i entiteti i država biti jaki tek kada obje razine vlasti budu jake – obje razine ojačat će kada budu radile zajedno i kada država dobije potporu koja joj treba da bude učinkovita.

FENA: Nakon nedavne odluke Tužiteljstva u slučaju Dobrovoljačka, predstavnici RS pokušavaju ukinuti Sud i Tužiteljstvo BiH. Kako gledate na to?

Valentin Inzko: Brinu me takvi potezi nekih predstavnika RS, koji predstavljaju neumjesan pritisak na ove neovisne pravosudne institucije. Želio bih podsjetiti vlasti RS da je njihova dužnost poštivati neovisnost pravosuđa. Pravosuđe mora biti u prilici odlučivati o slučajevima s kojima je suočeno bez neprikladnog utjecaja, pritisaka ili prijetnji.

Što se tiče Dobrovoljačke: činjenica je da tužitelj Međunarodnog kaznenog suda za bivšu Jugoslaviju u Haagu nije našao dovoljno dokaza da podigne optužnice. Sudovi u Londonu i Beču odbacili su optužbe protiv gospodina Ganića i gospodina Divjaka. To ne znači da je taj slučaj zatvoren. U stvari, Tužiteljstvo BiH još uvijek traži počinitelje zločina u Dobrovoljačkoj. Ako je netko u posjedu informacija onda ih treba proslijediti i pomoći Tužiteljstvu da prikupi dokaze potrebne za ovaj predmet. Istina o sudbini nevinih žrtava mora se utvrditi, i svi napori u tom pravcu moraju biti podržani.

Medvjeđa je usluga žrtvama u cijeloj BiH da se odluka tužitelja koristi za političke ciljeve. Činjenica je da bez tužitelja BiH u mnogim slučajevima neće ni doći do suđenja. Svi koji razmišljaju o interesima žrtava trebaju pružiti potporu državnom sudu i tužiteljstvu.

Sud i Tužiteljstvo BiH su ključne državne institucije koje trebaju osigurati punu provedbu vladavine zakona u BiH. Oni su također neizostavni element za punu provedbu ustavnih nadležnosti države. Ustavnost Zakona o Sudu BiH i jurisdikcija tog suda osporavani su pred Ustavnim sudom BiH 2001. godine i ponovno 2008. godine. U obje ove prilike, Ustavni sud BiH je potvrdio da BiH – putem Suda – ima obvezu vršiti svoje ustavne nadležnosti. Stoga, svaka inicijativa za ukidanje državnog pravosuđa predstavlja izravno osporavanje mogućnosti države da vrši svoje ustavne nadležnosti i samim tim pokušaj podrivanja Aneksa 4 Daytonskog sporazuma. Još jednom pozivam sve da prestanu sa pritiscima na pravosuđe i da poštuju vladavinu zakona.

FENA: Koje aktivnosti, po vašem mišljenju, Bosna i Hercegovina treba poduzeti u smislu njezine integracije u euro-atlantske institucije?

Valentin Inzko: Prije svega, dozvolite mi da kažem da ne vidim kontradiktornost između težnji Bosne i Hercegovine ka članstvu u euro-atlantskim institucijama i prisustva OHR-a. Postoji tijesna suradnja OHR-a i Delegacije Europske unije u BiH, i između mene i Petera Sorensena. Potpuna provedba Daytonskog mirovnog sporazuma i put Bosne i Hercegovine ka integraciji u euro-atlantske institucije su komplementarni procesi.

Jasno je da Bosna i Hercegovina mora nadoknaditi vrijeme koje je izgubila tijekom proteklih šesnaest mjeseci. Europska unija je u proteklih šest mjeseci ojačala svoje prisustvo u Bosni i Hercegovini, što toplo pozdravljam i očekujem od vlasti na svim razinama da tijesno surađuju s Delegacijom Europske unije i EUSR-om na ispunjavanju uvjeta definiranih programom europskih integracija. Republika Hrvatska će sljedeće godine postati punopravna članica EU, a ostale zemlje u regionu također dobro napreduju ka Europskoj uniji. Bosna i Hercegovina ne može sebi dozvoliti zaostajanje u ovom procesu.

FENA: Čini se da se Hrvati i Bošnjaci slažu samo glede jedne stvari vezane za Statut grada Mostara, a to je da ga OHR mora promijeniti. Da li razmatrate ovu opciju?

Valentin Inzko: Moje kolege i ja smo razgovarali s ključnim političkim liderima u svezi s ovim pitanjem. Jasno je da se odluka Ustavnog suda ne može jednostavno ignorirati i da političke stranke trebaju pronaći dogovor u međusobnom dijalogu. Stranke su dale nekoliko prijedloga i to je dobar početak.

FENA: Kako pristupiti pitanju lokalnih izbora u Srebrenici?

Valentin Inzko: Trenutačno Bošnjaci i Srbi imaju dijametralno suprotna stajališta o ovome pitanju. Očekujem da se sastanu i razgovaraju o rješenjima koja će biti u interesu i današnjih i

bivših stanovnika Srebrenice. Ti ljudi su previše i predugo izloženi patnjama da bi ponovno bili predmetom političkih tenzija i manipulacija.